

CPB 1945, 1990, 2010

Thomas Colignatus
24 maart 2009 (iets verbeterd)
<http://www.dataweb.nl/~cool>
Samuel van Houten Genootschap

Klaarblijkelijk heeft iedere jonge intellectueel zijn of haar AH-Erlebnis dat het Centraal Planbureau bij alle onzekerheid in de wereld maar een raar instituut is dat allerlei cijfers produceert waar een zweem van zekerheid aan zou hangen. En klaarblijkelijk is er niets mooiers dan te zien dat het CPB in zijn hemd staat wanneer er weer een of andere crisis is waardoor Nederland van zijn “centrale pad” wordt geworpen. Luuk van Middelaar heeft zijn moment van ontwaken op 23 maart op deze opiniepagina (NRC 23/3/2009), roept op tot afwerpen van het juk van het CPB en stelt dat alleen het primaat van de politiek ons kan helpen om de “de onvoorspelbaarheid recht in het gezicht” te zien.

Van Middelaar wordt in bepaalde kringen veelbelovend geacht en wellicht moet men de redactie van het Handelsblad prijzen dat hij de gelegenheid krijgt om de vleugels zo te oefenen. Maar de leerweg is klaarblijkelijk ook steil, althans voor wie zijn huiswerk niet gedaan heeft. De column van Van Middelaar raakt kant noch wal. Juist het CPB kijkt de onvoorspelbaarheid in het gezicht. Juist de politiek steekt de kop in het zand. Juist de Trias Politica van Montesquieu faalt jammerlijk en de zogenaamde scheiding van uitvoerende, wetgevende en gerechtelijk macht is een sprookje gebleken omdat het fundamentele recht van de burger op goede informatie steeds geweld wordt aangedaan. Juist de opwaardering van het CPB tot een grondwettelijk Economisch Hof is gewenst zodanig dat de kwaliteit van de informatie bewaakt wordt, zodanig dat de politici met hun vingers van de feiten en de ramingen afblijven.

In 1945 na de oorlog was het CPB cruciaal voor de wederopbouw. In 1990 hadden we bijna 20 jaar massale werkloosheid gehad doordat het proces ontregeld was. Inderdaad wereldwijd in alle democratieën waar Montesquieu wordt aangehangen. Mijn advies op het CPB was toen een parlementaire enquête te houden om die werkloosheid aan te pakken en de bestuurlijke verhoudingen beter te regelen. Helaas is dat advies door de directie met censuur getroffen en het advies is van CPB-wege nooit gepubliceerd, zelfs niet “op naam van de auteur”. Het is wel de politiek die deze censuur door de directie geaccepteerd heeft, daarover geen misverstand, en dat is het zoveelste blijk van het falen van de Trias Politica. Wie sinds 1990 achter dit censurerend CPB aanloopt moet het zelf maar weten. Sinds 1990 is de werkloosheid onderdrukt geraakt onder meer door deregulering van de financiële markten. Maar ik heb ervoor gewaarschuwd dat we ons daardoor niet moesten laten misleiden. Nu de illusie der politici gebroken is zullen hoge werkloosheid en inflatie terugkeren. Tenzij het de politici alsnog in 2009 lukt om die parlementaire enquête naar de massale werkloosheid en de rol daarbij van het CPB te houden.

Dat, Van Middelaar, is een heel ander verhaal, en wel het juiste. Zolang u niet adviseert tot die enquête snapt u het niet en blijft u een dwaallicht voor uw generatie.

PS. Dezelfde pagina geeft een stelling van Lans Bovenberg e.a. omtrent het dienstbaar zijn van mensen. Maar toen Bovenberg aantrad als onderdirecteur van het CPB was hij niet bereid om de censuur van de wetenschap van de directie (vanaf toen hemzelf) te onderzoeken. Nu eindelijk wel ?